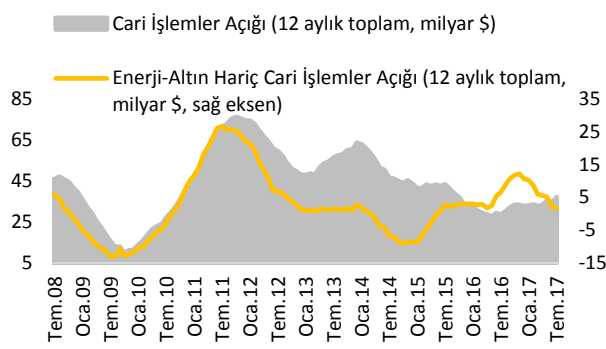

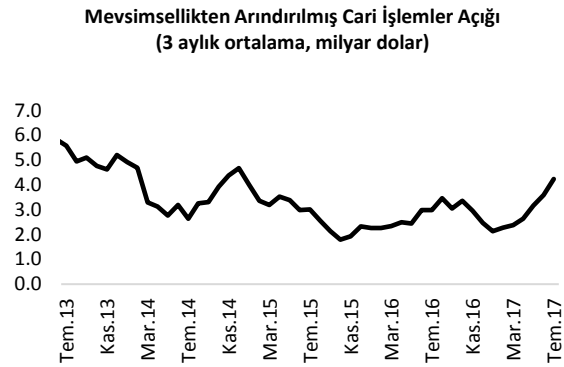
Cari işlemler açığı Temmuz ayında aylık ve yıllık bazda artış gösterdi.

Geçtiğimiz hafta yurtiçinde Temmuz ayı cari işlemler dengesi açıklandı. Cari işlemler dengesi beklentilerin altında açık vermesine karşın, dış ticaret açığındaki artışın etkisiyle geçen yılın aynı dönemine göre sert yükseliş kaydetti. Cari açığın finansmanında ise Haziran ayından farklı olarak doğrudan yatırımlar önemli rol oynarken, portföy yatırımları ve diğer yatırımlar kanalıyla sınırlı da olsa döviz girişi yaşandı. Bu haftaki raporumuzda ödemeler dengesi bilançosunda öne çıkan kalemleri ele alacağız.

Cari işlemler açığı genişleyen dış ticaret açığı sebebiyle artarken, turizm gelirlerindeki toparlanma bu artışı sınırlandırdı.

Kaynak: TCMB

Kaynak: TCMB, VakıfBank

Cari işlemler açığı Temmuz ayında geçen yılın aynı dönemine göre sert artış göstererek 5.1 milyar dolar ile 5.2 milyar dolar olan beklentimize yakın, 5.3 milyar dolar olan piyasa beklentisinin ise altında gerçekleşti. 12 aylık kümülatif toplam cari işlemler açığı Haziran ayındaki 34.4 milyar dolardan 37.1 milyar dolara yükselirken, enerji ve altın hariç yıllık cari işlemler açığı da 2.1 milyar dolardan 1.7 milyar dolara geriledi. Temmuz ayında cari işlemler açığında yaşanan artışta ithalattaki artış kaynaklı dış ticaret açığındaki genişleme belirleyici olurken, turizm gelirlerinde yaşanan toparlanma dış ticaret açığının cari açığı arttırıcı etkisini sınırlandırdı. Mevsimsellikten arındırılmış cari işlemler açığının ise Mart ayından bu yana yükseliş eğilimine devam ettiği, Temmuz ayında ise 2014 yılı Aralık ayından bu yana en sert yükselişini kaydettiği dikkat çekiyor. Bununla birlikte ham verilerle geçmiş yıllar Temmuz aylarına bakıldığında aylık bazda cari açığın 2013 yılından bu yana en yüksek seviyede gerçekleşmesi ekonomik aktivitedeki ivmelenmeyi teyit ediyor. Özellikle yılın kalanında ekonomik aktivitedeki toparlanmanın devam edeceği beklentileri düşünüldüğünde cari açıktaki artışın devam edeceğini, ancak geçen seneye görece turizm gelirlerinde yaşanan toparlanmanın bu genişlemeyi sınırlı kılacağını düşünüyoruz.

(Milyar dolar)	Net Turizm Gelirleri
Tem.15	2.7
Tem.16	1.6
Tem.17	2.3
Ocak-Tem.2015	10.6
Ocak-Tem.2016	6.3
Ocak-Tem.2017	7.6
Yıllık-2015	23.0
Yıllık-2016	17.0
Yıllık-2017	15.2

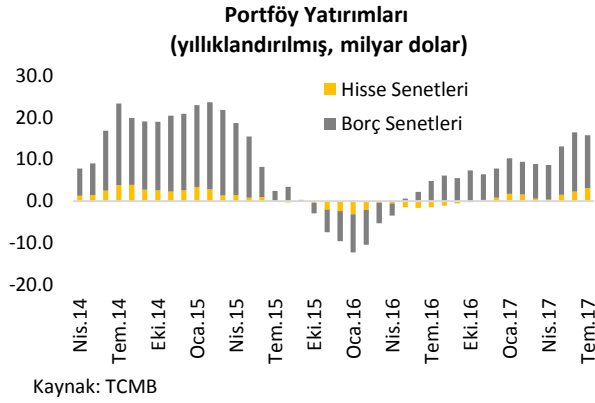
Ocak-Temmuz dönemini kapsayan yedi aylık dönemde cari işlemler açığı geçen yılın aynı dönemine göre 4.5 milyar dolar artarak 27.2 milyar dolara ulaştı. Aynı dönemde dış ticaret açığında artış yaşanırken, net hizmet gelirleri kanalıyla giriş yapan döviz tutarının geçen yıla göre 1.8 milyar dolarlık artış göstermesi genişleyen dış ticaret açığını bir miktar süspense etti. Ancak yedi aylık toplam hizmet gelirleri karşılaştırıldığında her ne kadar geçen seneye göre toparlanma yaşanmış olsa da 2015 yılındaki seviyelerin hala yakalanılamamış olunması cari denge üzerindeki baskının hala devam ettiğine işaret ediyor.

Cari açığın Temmuz ayındaki finansmanında doğrudan yatırımlar önemli rol oynadı.

	Doğrudan Yatırımlar	Portföy Yatırımları	Diğer Yatırımlar
Tem.16	0.7	1.5	-3.4
Tem.17	1.1	0.6	0.2
Ocak-Tem. 2016	4.5	9.8	10.1
Ocak-Tem. 2017	4.3	18.0	2.4
Yıllık*-2016	9.0	1.2	11.6
Yıllık*-2017	9.0	14.5	-1.4
*12 aylık kümülatif toplam			
Kaynak: TCMB			

Yandaki tabloya göre öne çıkan gelişmeler;

- Doğrudan yatırımlarda Mayıs ayından sonraki en yüksek döviz girişi Temmuz ayında yaşandı.
- 2017 yılı Ocak-Temmuz dönemini kapsayan yedi aylık toplam verilere göre 2014 yılı Ekim ayından bu yana görülen en yüksek seviyede portföy girişi yaşandı.
- Yedi aylık toplam verilere göre, yılbaşından bu yana döviz çıkışı yaşanan diğer yatırımlarda bu ay ilk defa döviz girişi oldu.

Ödemeler bilançosunun pasif tarafına baktığımızda Temmuz ayında cari açığın finansmanında önceki aydan farklı olarak doğrudan yatırımların önemli rolü olduğu dikkat çekiyor. Doğrudan yatırımlarda Haziran ayında yaşanan döviz çıkışının ardından Temmuz ayında 1 milyar dolarlık net döviz girişi yaşandı. Portföy yatırımlarında 570 milyon dolar, diğer yatırımlarda ise 173 milyon dolarlık sınırlı döviz girişi yaşandı. Portföy yatırımlarının alt kalemlerinde öne çıkan gelişmelere bakılacak olursa, 1.8 milyar dolarlık yurtiçi tahvil bono piyasasında yapılan alıma karşılık

yurtdışı tahvillerde 2.2 milyar dolarlık geri ödeme gerçekleşti. 2017 yılı Ocak-Temmuz dönemi itibariyle bakıldığında hisse senetleri piyasasına 4.3 milyar dolar doğrudan yatırım gerçekleştirirken, portföy yatırımlarının geçen yılın aynı dönemine göre yaklaşık iki katına çıkarak 18 milyar dolara ulaştığı dikkat çekiyor. Öte yandan diğer yatırımlar kanalıyla giriş yapan döviz tutarının 2015 yılından bu yana azaldığı görülüyor. Sonuç olarak yedi aylık toplamda portföy yatırımlarının toplam finansmandan aldığı payın geçen yılki %55.8 seviyesinden %61.1'e yükselmesi kısa vadeli fonlara bağımlılığın arttığına işaret ediyor. TCMB nezdinde tutulan rezerv varlıklarda Mayıs ve Haziran aylarında yaşanan artışların ardından Temmuz ayında 2.4 milyar dolarlık azalış yaşandı. İlk yedi aylık toplamda ise 2016 yılında 6.8 milyar dolarlık rezerv artışı görünürken, 2017 yılında 4.8 milyar dolarlık rezerv azalışı yaşandığı dikkat çekiyor. Bununla birlikte Temmuz ayında 911 milyon dolarlık döviz girişinin yaşandığı net hata noksan kaleminin ilk yedi aylık toplamda geçen senenin aksine bu yıl döviz çıkışı yaşandığı ve bu tutarın 3.5 milyar dolar seviyesinde olduğu görülüyor. Bankacılık sektörünün uzun vadeli borç çevirme oranı ise 12 aylık kümülatif toplamda, 2013 yılı Şubat ayından sonra ilk kez Haziran 2017'de %100'ün altına gerilemişti. Haziran ayında %93 seviyesinde gerçekleşen söz konusu rasyonun Temmuz ayında %91.2'ye gerilediği görülüyor. Bankacılık sektörünün yurtdışından borçlanmasının geçmiş yıllara göre azalış göstermesi ise TCMB nezdinde tutulan rezervlerin azalmasında etkili olan önemli faktörlerden biri olarak karşımıza çıkıyor.

Sonuç olarak, Temmuz ayında cari işlemler açığı yıllık bazda sert artış göstererek 5.1 milyar dolar ile 5.2 milyar dolar olan beklentimize yakın, 5.3 milyar dolar olan piyasa beklentisinin ise altında gerçekleşti. Temmuz ayı cari açık gerçekleşmesinde ithalattaki artış kaynaklı dış ticaret açığında yaşanan genişleme belirleyici olurken, bu genişlemeyi geçen yıla göre toparlanma gösteren turizm gelirleri sınırlandırmış oldu. Geçen yıla göre toparlanma yaşayan turizm gelirleri 2015 yılındaki seviyelerinin altında kalmaya bu ay da devam etti. Şubat ayından bu yana net altın ithalatçısı konumu korunurken, Temmuz ayında 948 milyon dolarlık altın ihracatına karşılık 2.7 milyar

dolarlık altın ithalatının yapılması net parasal olmayan altın tutarının 1.8 milyar dolar gerçekleşmesine sebep oldu. Yıllık cari işlemler açığı Haziran ayındaki 34.4 milyardan 37.1 milyara yükselirken, enerji ve altın hariç yıllık cari işlemler açığı da 2.1 milyardan 1.7 milyara geriledi. Ödemeler bilançosunun finansman hesabı tarafına bakıldığında ise Haziran ayından farklı olarak doğrudan yatırımlarda sert döviz girişi yaşandığı dikkat çekiyor. Diğer yandan bu ay portföy yatırımları ve diğer yatırımlar kanalıyla giriş yapan döviz tutarının doğrudan yatırımların altında kaldığı görülüyor. TCMB nezdinde tutulan rezervlerde ise Mayıs ve Haziran ayında yaşanan artışların ardından Temmuz ayında 2.4 milyar dolarlık azalış yaşandı. Net hata noksan kaleminde yaşanan döviz girişi Haziran ayına göre sınırlı azalış göstermiş olsa da cari açığın finansmanına 911 milyon dolarlık katkıda bulundu.

Önümüzdeki dönemde, ekonomik aktivitedeki ivmelenme ve geçen yıla göre enerji ihtalatındaki artış, cari açık üzerinde baskıyı hissetmeye devam edebileceğimize işaret ediyor. Ancak petrol fiyatlarının yılsonu için piyasa beklentisinin halihazırdaki seviyelere yakın 50 dolar/varil seviyelerinde bulunuyor olması bu baskının sınırlı kalabileceğini gösteriyor. Daha önceki raporlarımızda ekonomik aktivitede yaşanan artış sebebiyle 37 milyar dolar olan yılsonu yıllık cari açık beklentimiz üzerinde yukarı yönlü baskıların olduğunu dile getirmiştik. Nitekim bu ay itibarıyla yıllık cari açığın 37.1 milyara yükselmesi söz konusu baskıları artırmış oldu.

Haftalık Veri Takvimi (25-29 Ağustos 2017)

Tarih	Ülke	Açıklanacak Veri	Önceki	Beklenti
25.09.2017	Türkiye	Konut Satışları (Ağustos, y-y)	%42.4	--
		Reel Sektör Güven Endeksi (Eylül)	110.7	--
		Kapasite Kullanım Oranı (Eylül)	%78.8	--
		ABD	Chicago Fed Aktivite Endeksi (Ağustos)	-0.01
		Dallas Fed İmalat Endeksi (Eylül)	17	11.5
		Almanya	IFO İş Dünyası Güven Endeksi (Eylül)	115.9
	Japonya	İmalat PMI (Eylül, öncül)	52.2	52.6
		Öncül Göstergeler Endeksi (Temmuz)	105	105.2
26.09.2017	ABD	Yeni Konut Satışları (Ağustos, a-a)	-%9.4	%2.9
		Richmond Fed İmalat Endeksi (Eylül)	14	13
		Tüketici Güven Endeksi (Eylül)	122.9	120
		Case-Shiller Konut Fiyat Endeksi	200.54	--
27.09.2017	ABD	Dayanıklı Mal Siparişleri (Ağustos, öncül)	-%6.8	%1
		Bekleyen Konut Satışları (Ağustos, y-y)	-%0.5	--
	Euro Bölgesi	M3 Para Arzı (Ağustos, y-y)	%4.5	%4.7
		Fransa	Tüketici Güven Endeksi (Eylül)	103
	İtalya	Tüketici Güven Endeksi (Eylül)	110.8	110.6
		Sanayi Siparişleri (Temmuz, y-y)	%13.7	--
28.09.2017	Türkiye	Konut Fiyat Endeksi (Temmuz, y-y)	%12.71	--
		ABD	GSYH (2. çeyrek, ç-ç)	0.03
		Çekirdek Kişisel Tüketim Harcamaları Endeksi (2. çeyrek, ç-ç)	%0.9	%0.9
		Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	259 Bin Kişi	270 Bin Kişi
		Kansas Fed İmalat Endeksi (Eylül)	16	14
		Euro Bölgesi	Tüketici Güven Endeksi (Eylül)	-1.2
	Almanya	Tüketici Güven Endeksi (Ekim)	10.9	11
		TÜFE (Eylül, y-y, öncül)	%1.8	%1.8
29.09.2017	Türkiye	Dış Ticaret Dengesi (Ağustos)	-8.84 Milyar Dolar	--
		ABD	Chicago PMI (Eylül)	58.9
		Michigan Üniv. Tüketici Güven Endeksi (Eylül)	95.3	95.3
		Kişisel Tüketim Harcamaları Endeksi (Ağustos, y-y)	%1.4	%1.4
	Euro Bölgesi	TÜFE (Eylül, y-y, öncül)	%1.5	%1.6
		Çekirdek Tüfe (Eylül, y-y, öncül)	%1.2	%1.2
	Almanya	İşsizlik Oranı (Ağustos)	%5.7	%5.7
		Perakende Satışlar (Ağustos, y-y)	%2.7	%3.2
	Fransa	TÜFE (Eylül, öncül, y-y)	%0.9	%1
		ÜFE (Ağustos, y-y)	%1.5	--
	İngiltere	Tüketici Güven Endeksi (Eylül)	-10	-11
		GSYH (2. çeyrek, y-y)	%1.7	%1.7
		Cari İşlemler Dengesi (2. çeyrek)	-16.9 Milyar £	-15.9 Milyar £
		M4 Para Arzı (Ağustos, y-y)	%4.4	--
	İtalya	TÜFE (Eylül, y-y, öncül)	%1.4	%1.4
		ÜFE (Ağustos, y-y)	%0.9	--
	Japonya	İşsizlik Oranı (Ağustos)	%2.8	%2.8
		TÜFE (Ağustos, y-y)	%0.4	%0.6
		Sanayi Üretimi (Ağustos, y-y, öncül)	%4.7	%5.2
		Perakende Satışlar (Ağustos, a-a)	%1.1	-%0.5